

Szerkesztőségi iroda:
BRASSÓ, Színház-utca 95. sz.
hova a lap szellemi részét illető minden
közlemény intézendő.
Kéziratok vissza nem adatnak.

KIADÓHIVATAL:
ALEXI KÖNYVNYOMDÁJA, BRASSÓBAN
színház-utca 95 sz. alatt,
hova az előfizetési pénzek s hirdetések
bérmentesen küldendők.

BRASSÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR:
helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:
Egész évre 7 frt., Félévre 3 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt. 80 kr.
Külföldre egész évre 20 Frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:
4 hasabon garmond-sorért 4 kr. (1-10 sor
helye 40 kr.) Minden egyes hirdetés bélyeg
díja 30 kr., nagyobb és többszöri hirdeté-
seknel kedvezmény; nyílt-tér sora 10 kr.
Hirdetések és nyílt-tér előre fizetendő

Politikai, társadalmi, közgazdászati, közművelődési és szépirodalmi lap.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÖTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapest: Lang Lipót és Schwarz; Haenstein és Vogler (Janus), Dukes és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haenstein és Vogler, (Ottó Maasz), Schalek Henrik Opperik Alajos, Dukes M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Herz I. és Vazina R. hirdetési irodájában

76. szám.

BRASSO, Szombat, július 4-én.

I-ső évfolyam 1885.

Előfizetési felhívás

„BRASSÓ“

ezimű

politikai, társadalmi, közgazdászati, közművelődési és szépirodalmi lapra.

Lapunk július elsejével a második félévbe lép-
vén, ezennel új előfizetést hirdetünk. Eddigi t. elő-
fizetőinket kérjük tisztelettel, szíveskedjenek előfizeté-
seiket mielőbb megújítani, minthogy lapot csak úgy
küldhetünk, ha az előfizetési díjak rendesen bekül-
detnek.

A hazafias cél iránti tekintetből kérjük lapunk
szíves terjesztését.

Előfizetési ár:

jul.—decz. (fél évre) 3 frt 50 kr.

jul.—szept. (negyedévre) 1 frt 80 kr.

Külföldre félévre 10 frank.

Az előfizetések legcélszerűbben postautalvány-
nyal küldendők a »Brassó« kiadó-hivatalába (Alexi
könyvnyomdája, színház-utca 95. sz. a.)

Kívánatra bárkinek mutatvány-számmal kész-
ségesen szolgálunk.

Mint eddig, úgy ezentul sem fogunk kimélni
semmi anyagi áldozatot, csak kérjük a t. közönség b.
tömeges előfizetését, mit remél

a »BRASSÓ« kiadóhivatala.

Román lapok rovása.

Brassó, 1885. július 2.

Az a szenvedélyes gyűlölet, melylyel az
oláh királyság lapjai Magyarországról minden
alkalommal szólnak, komoly gondolkodásra
ad okot és alkalmat. Valami szerfölött bántó
az a disszharmónia, mely a magyar hirlapiro-
dalomnak a szomszédos új államról szóló nyi-
latkozatai, s viszont, mely amazoknak mi ró-
lunk irt cikkei között észlelhető.

A magyar zsurnálistika maniert-tudó vol-
tának természetesen igen nagy számlalapja van
ebben a történetben; de a mi még természe-
tesebb, az az, hogy oly önérzetes állam, mint
a miénk, egy oly vajudó valamivel, mint amaz,
nem is bánhat másképen. A szellemi kisko-
ruságnak, mely onnan mi felénk átsötétlik,
megvan az a szomorú jogosultsága, hogy kellő
érdemes meghallgatásra nem is méltattatik.

És ebből foly az is, hogy a mi hirlapja-
ink, igen bölcsen, legfőlebb hallgatással illetik
a római-utódok jajgatásait, vagy legfőlebb néha-
napján kuriózitás gyanánt egyszerűen regisz-
tálják ama stílyakorlatokat, melyekben onnan
annyi neveltető patvarkodás, vagy annyi naiv
nagyzás világgá ered.

Mint egy francia operett komikuma, olyan
benyomást tesz reánk odavaló kollégáink fon-
toskodása, fenyegetése.

Ám helylyel-közzel belebotlik írótlunk
oly kifejezések labirintusába is, melyeket idő-
töltésnek okáért szabad bonczkés alá venni s
egy kis leczkét tartani nekik az eszélyesség-
ből, a tisztességtudásból és a történelemből.

Most épen ismét a »Telegraful« lehetet-
lenkedik, s ferdítése és tuzásai között annyi
badar dolgot mondogat, hogy szinte jól esik
meghallgatni, hogy mi fáj az ártatlannak.

Mult heti egyik számáról van szó, mert
szerinte »a magyarok előtt leggyűlölt-
tebb nép a román«, s ebből a thézisből,
mint dönthetetlen igazságból nagyszerű kon-
szekvenziákra jut, s aztán még alább meg-
fejtí gyűlöletünk okait is!

Már tudniillik, hogy gyűlöljük a ro-
mánt! . . .

Vajjon mit akar ezzel értetni? Azt-e, hogy
a román birodalmat gyűlöljük, vagy azt, hogy
ezeket a mi itthon, közöttünk élő román test-
véreinket?

Mert ezen alternativa egyik fele sem áll
ugyan; de az okoskodás a szerint különböző,
a mint különböző az állítás.

Közöttünk élő testvéreinket de bizony
nem gyűlöljük. Egyszer, egy nagy és nemes
nemzet különb tárgyakat szokott keresni gyű-
löletének, mint egyik alkatelemét a nemzet
testének; másodsor, mivel semmi okunk reá.
Ez a mi közöttünk élő oláhság derék, becsü-
letes és csendes egy nép, mely gyűlöletünkre
okot nem ad, s ha korifeusai szintoly becsü-
letes szándékkal vezérelnek, mint ez a szelid
nép a minő becsületes szívvel hisz azoknak, s
általuk örökkön-örökké félrevezettetik, — a
»Telegraful« még álmában sem látna különb
harmóniát! Ez a nép századok óta együtt la-
kik velünk, együtt viselte a magyar jobbágy-
sággal jobbágyságának terhes lánczait, együtt
szabadult fel bilincseiből, s most együtt ve-
lünk egyforma szabad.

S bizony mégis panaszol! Jól tudjuk. S
joggal is teszi, mert vannak is sebei. Csak-
hogy nem azok ellen panaszol, kik ba-
ját növelik; papjai, vezérei, szónokai, de-
magogjai ellen kellene jajgatnia, mert ezek
okai minden nyomoruságának. Ezek vezetik
félre szociális bajainak megismerésében és

ezek abban is, hogy politikailag a kellő nehéz-
kedési pontot meg nem találhatják. Nem azt
hallják dogmakint említett, a mi igaz, a mi
törvény, a mi helyes ma: hanem hogy mi
volt az abszolutizmus alatt! Nem azt ke-
resik, hogy a magyar koronás király
uralkodói jogara alatt, mi a szent és sérthe-
tetlen, hanem arról álmadoznak, hogy az ausz-
triai császár mit tett egykor! Bizonyítékok-
ért nem kell messze mennünk. A tegnepelőtt
történt. A görög-keletiek szinodusa visszautasi-
totta Nagy-Szebenben a magyar felelős és alkot-
mányos miniszterium által megállapított és a par-
liament által részökre megszavazott évenkénti 20
ezer forint állami dotációt; csak azért, mert a
zsinat inkább 1861-re s a császárra néz, s a
magyar koronás felségről mit sem akar tudni,
semhogy beismerje azt, hogy az alkotmány
helyreállítása után, a császár által adott dotá-
ció, a király és a parlament nélkül ma
— regotium nullum; és hogy ez a király
szentesítése nélkül ma már többé ki nem
osztható.

És azok a papok nem azt fogják otthon
hiveiknek, küldőiknek vagy megbízóinak el-
mondani, miszerint ismét ők valának okai
annak, hogy a magyar alkotmány őrei velük
jót nem tehettek, mert hiszen a törvény tisz-
telete elébb való a zsinatnál is; hanem azt
fogják mondani: ime, a magyarok, a magyar
kormány, a magyar uralom elvett tőlünk
20.000 frtot, elkövetett rajtunk ujlág egy vi-
lágra szóló igazságtalanságot! És így tovább.

Bizony tehát azok a vezetők a bűnösök,
a nemzeti közérzület megvetésének sedriája elé
idézendők; mert egy népet vezetnek félre;
mert önösségükben közjót tipornak lábbal;
mert gátja a becsületes elbékülésnek; mert
odatolták magukat, hivatlan profétákat, népük
józan ítélőtehetségének látókörébe, mivel elvon-
ták azoktól a helyes áttekintés lehetőségét, és
végre, mert hazafiatlanok és önösek mindenek
felett!

Gyűlölni ezt a népet nem gyűlöli a ma-
gyar. Isten a látója.

Akkor aztán merőben csak légbe puffogat
a »Telegraful«, mikor ama hires mondatát
plane — Romániára akarná értelmezni.

Ha nem tudnók is mindazt igen jól, a
mit tudunk; ha úgy lenne, hogy az európai
nemzetközi viszonyok intézésének egyik záró

A »BRASSÓ« TÁRCZÁJA.

D A L O K.

1.

Az én édes anyám	Ne várj, édes anyám!
Ir reszketve nékem:	Nem megyek én hozzád:
Forró karjaiba	Elbúsitanám csak
Várva vár a héten.	Kedves, nyájas orcád.

Nem tudnám megállni
A sirást előttem;
Hisz elvették üdvöm:
Áldott szeretőmet!

2.

Gyászba borult felhő	Azt izeni sirva:
Vonul napkeletre . . .	Meg szeretne halni,
Az én szende lánykám	Mintsem mátkájának
Másnak lesz a neje.	Hűséget fogadni.

Nászzené, szólj vigan,
Feledtess el véle, —
Megölt boldogságom
Halotti zenéje!!

3.

Egy ártatlan szóval	Nékem az a sorsom,
Sem biztattál soha;	Hogy egyedül járjak,
Mégis úgy fáj nekem,	Hogy egy szív se értsen
Hogy olyan hirtelen	S legyen teljes élttem
Odaadtak, oda.	Örök éj: búbanat.

Baráczy Sándor.

Afghanistan újabb története.

(Irtá. Radányi József.)

Meglehet, hogy mire ezen közlemény napvilágot
lát, már vége lesz a nagy port vert angol-orosz viszály-
nak. Comedia finita, fogja mondani a nyájas ol-
vasó, s talán nem érez kedvet e szerény dolgozat
végig olvasására. Pedig kár volna érte, mert nem
tulhaladt politikai okoskodás, hanem — mint ezime
is mutatja — történelem a tárgya, mit olvasni soha
sem késő. A viszály békés megoldását különben úgy
látszik, igen előmozdítja az angol államférfiak ama fel-
fogása: »Elég nagy Ázsia, miért ne férne ott el a
muszka is, mi is.« Ámbár Vámbéry Armin a
mult hetekben nagy lelkesedéssel fogadott felolvasá-
saiban az angoloknak elég érthetően megmagyarázta,
hogy igenis Közép-Ázsia nagy, hanem ott csak egy nép
fér el: vagy ők, vagy az oroszok.

El is férne biz ott kétségkívül mind a két nem-
zet kényelmesen, csak az a baj, hogy a muszka nem
fér el a maga bőrében; mert országainak forrongó
elemei miatt, de leginkább ősi természeténél fogva,
folyton nagybodási terveken töri fejét. Ha ez így
nem volna, akkor elismerte volna 1875-ben az Oxust
határvonalul, úgy, mint ezt neki az angol kormány
proponálta; ilyesmi azonban eszeágában sincs; ezt bi-
zonyítja az orosz lobogó feltűzése Merv romjai felett

ez évtized elején, és a Heráthoz még közelebb fekvő
Pendzseh elfoglalása néhány héttel ezelőtt.

Hiába kíván tehát a miniszteriális »Daily News«
szerencsét Gladstone sikeréhez, mert a kézzelfogható
siker nyilván az oroszok részén van, kik egy etape-
állomással ismét közelebb jutottak Heráthoz. Ők kö-
vetkezetes kitartással majd ismét elébb nyomulnak
adott alkalmmal, és markukba nevetve átengedik a
határkiigazítás gyönyöreit az angoloknak. Tény, hogy
Afghanistan Eris-almát képez a föld két legnagyobb
hatalmassága között. Vagy felosztják egymás közt,
vagy elnyeli az egész Oroszország egymaga; e két
eset egyike minden valószínűség szerint bekövetkezik,
mert a kabuli királyság átjárót képez a déli és
nyugati Ázsia közt fekvő határváláson egyik föld-
rész területéről a másikra, vagyis oly állást, mely
úgy kereskedelmi, mint politikai tekintetből igen nagy
fontosságu.

És ha egyszer így vagy amúgy tőszomszédokká
lesznek, minden perczen bekövetkezzhet az, mit Vám-
béry már régen megjósolt, — az élet-halálharcz India
birtokáért a két világhatalom között. Hiszen a ber-
lini »Kreuzzeitung« csak a minap említé fel, miszerint
»a kis korszikai« (I. Napoleon) váltig unszolta Pál
czárt India inváziójára; s ha tekintjük, hogy a poli-
tikai észjárás ép úgy, mint az emberi gondolkodás
egyáltalán, csodálatos görbe vonalokat ír le, ki állhatna

kulcsa Románia kezében, nem pedig a magyar király zsebében őriztetik; ha az lenne is, hogy a kulturát olyan népek vannak hivatva terjeszteni, melyek a vazallitás viszonyából csak tegnap délben kerültek ki, olyan népek, kik fejedelmi szóra a konstantinápolyi félholdhoz járultak: még akkor is kicsi lenne ilyenekért gyűlölni egy népet.

„A pleznai, rachovai és smardani győzelem megtöltötte az irigység poharát. Azóta a magyarok gyűlölettel tekintenek felénk!”

Temérdek atyaisten! Ilyet nem hallott a világ. . . . Vagyis Hannibal, Caesar, XII. Károly, I. Napoleon, Savoyai Eugen irigylí a — Gurko koszoruit!?

Hogy a magyar nemzet, mely ott tombolt a porba hullott Európa homlokán, melynek zászlóit diadalmasan lengette meg három világtenger szállongó szellője; melynek hódolt a szláv, a lengyel, a horvát, az osztrák, a német; melynek hősei voltak: Hollós Mátyás, Rákóczy, Beresényi, Pálffy; mely mögött egy história áll rege-szép történetekkel; mely Európától mit sem kapott, csak adott annak védőket. . . . Hogy ez a nemzet irigylí az oláhoktól — Plevnától?

S még ez sem elég. „A magyarok legutolsó kísérlete a kiállítás, melyen Románia részt nem vett, közreműködését megtagadta, még megjelenésében is, még inkább felbőszítette a magyarokat. A megalázott büszkeség (!?) arra bírta a magyarokat, hogy meg ne zabolázzák többé gyűlöletüket.”

Ezzel aztán igazán Roma locuta est.

Ha a „Telegraful”-ban van még egy parányi józan ész, ilyeneket nem telegrafirozna a nagy világnak; s ha olvasna francia, német és cseh lapokat, tudhatná, hogy az a kiállítás nem megalázása a magyar büszkeségnek, hanem dicsénete a magyar ipar és munkás kéznek. Oly dicsérete, melyet nem önzek, de idegen toll irt meg mirőlunk a nagy világnak, belevezetvén ez által minket a többi nagy művelt népek dolgos táborába.

A „Telegraful” sajnálkozzék inkább, hogy Románia kimaradt a mi kiállításunkról. Fejlődő erőinek jó próbálkozás lett volna egy nemes szomszéd nemes versengése! Sajnálkozzék, mert a civilizáció, az ipar és művészet innen terjed kelet felé. Onnan csak bőrt, buzát, pestist és szarvasmarhát kap a nyugat; a mi bizony nem az első virtus.

És így ir epilógot a „Telegraful”: „De már megmondottuk, a felfuvalkodottság nemcsak egyéneknek, hanem dinasztikáknak és népeknek is tönkre tesz. A felfuvalkodás fogja Magyarországot is tönkretenni.”

Ha megmondotta, írja is a füle mellé a „Telegraful” mindazt a szép mondást s hagyjon alább a felfuvalkodással. Kicsi legény ne járjon nagy bottal.

jót érte, vajjon a legujabb orosz előnyomulás nem részesült-e szintén némi felbátorításban a színpalak mögött?

Ugyanazért, bár roppant vér- és pénzáldozatába került eddigelé Angliának Afganisztán szomszédsága, sokszorta előnyösebb reá nézve mégis, ezen közbeeső ország sértetlen fentartása, az orosz nagyhatalommal való közvetlen érintkezésnél. Intő például szolgálhat e tekintetben a történelem egy nagy eseménye a szabad angol nemzetnek. Mily vigasztaló volna például reánk nézve, ha az egykor erőteljes Lengyelország köztünk és a moszkovitizmus között ma is válaszfalat képezne! Az a lengyel királyság, melynek szétदारabolása felett Mária Thérézia ily fájdalmas szavakra fakadt: „Placet, mivel oly sok nagy és tudós férfi akarja; ha azonban én már rég meghaltam, megtudandják, mi fog következni mindannak megsértéséből, mi eddig szent és jogos vala.” Rotteck pedig szintén így kiálta fel: „És Európa reszketet távol következményeitől annak, a mivel a három nagy katonahatalmat elválasztó közfal megsemmisítése a civilizált világ egész politikai rendszerét fenyegeti.”

Az afgán-kérdés illetén fontossága mellett, időszerű lesz ezen tőlünk messze lakó nép rövidbe fogott újabb történetével megismerkedni, annyival inkább, mert a mai időben nem mindenki ér rá vele körülényesebben foglalkozni.

(Folytatása következik.)

A mi sorsunk pedig ne őszítse a „Telegraful”. Azon a tönkremenésen ott lesz — Magyarország isten és a maga jóvoltával.

Majd elvállik akkor.

Khá.

A braunschweigi trónörökösödés kérdése már a napokban megoldást fog nyerni. Poroszország a német szövetség tanács elé olyan indítványt terjesztett, mely elvileg nem vonja ugyan kétségbe Cumberland herceg trónöröklési jogát, de a jog érvényesítését az adott politikai viszonyok folytán nem akarja megengedni. A braunschweigi országgyűlés hír szerint csatlakozott ez indítványhoz s így a Welf-ház feje s a hannoverai trón pretendense a braunschweigi tróntól is végleg elűtetik.

A francia külügyminiszter a napokban körjegyzéket intézett a hatalmakhoz, s abban összegezve a szuezi bizottság előmunkálatait, eszmecserét indítványoz a még függőben levő kérdések megoldása végett. E függő pontok Egyiptom semlegesítésére vonatkoznak, melynek tervét Franciaország szönyegre kívánja hozni. Hanem a hatalmak aligha sietnek nagyon a Freicinet körjegyzékére válaszolni, kivált miután az új angol kabinet a novemberi választások előtt úgy sem engagerozhatná magát sem egy, sem más irányban. —

Az angol háború. Kairói jelentés szerint Wolseley tábornok néhány héttel ezelőtt megbízható követet küldött a mahdihoz azon ajánlattal, hogy foglyait kölcsönösen cseréljék ki. A mahdi válasza a mult héten megérkezett; az álprófeta kijelenti, hogy a tábornok ajánlatát nem fogadhatja el, mert az ő keresztény foglyai áttértek a mohamedán hitre s ezeket többre becsüli az angolok kezei közt levő saját testvéreinek. A mahdi válaszához csatolva volt egy 96 személy által arab nyelven aláírt nyilatkozat, a melyben az illetők megerősítik a mahdi állítását.

Anglia már fölhagyott azzal a tervvel, hogy Suakhim megszállását más hatalomra bizza. E kikötőhelyet az angol hatalom továbbra is megtartja s az a Szudán kereskedelmi kihasználásának alapját fogja képezni, mely célra angol tőkepenzesek részvénytársulatot alapítanak.

Az erdélyi szászok és a nyelvkérdés.

II.

Kövessük önt tovább érdekes következtetéseiben.

„A magyarok szeretnek — így folytatja ön — a magyar nyelvnek tulajdonított fensőség és a további magyarosítási törekvések védelmére Németország példájára hivatkozni. De ők e mellett, talán szándékosan vagy tudatlanságból, sokféle tényt elnéznek. Először elnézik azt, hogy nagy különbség, vajjon a német nemzet az idők mostohasága következtében elvesztett töredékeit a németiségnek visszanyerni akarta, vagy a magyarságba egész idegen néptörzseket akarnak itt beolvasztani; elnézik — bizonyára tudatlanságból — hogy ott, a hol nem elidegenedett elemek visszanyeréséről van szó, ott Németország eljárását egyetlen tárgyilagosan és józanon gondolkodó politikus sem helyesli; elnézik harmadszor, és itt tudatlanságról szó sem lehet, hogy nagy különbség van, vajjon 45 milliónyi lakosság közül 150,000 dán, 2.215,000 lengyel és 175,000 francia akadályoztatik némiképp anyanyelvük használatában, vagy pedig 5—6 millió magyar akarja nyelvét 10 millió nem magyarra reákenyszeríteni; elnézik végre, szándékosan vagy tulbuzgóságból, hogy a német és magyar nyelv és kultúra között még bizonyos különbség volt.”

Az elfogulatlan olvasó önmaga is meg fogja ítélni e sorok értékét, de azért legyen megengedve, észrevételeinket néhány szóban elmondani.

1. A németeknek isten és világ előtt meg van engedve, elveszett elemeiket ismét visszanyerni; a magyaroknak azonban, ezen, hogy a Schulverein urinak epithetonját használjuk, „félbarbároknak” ellenben magyarosítási-szenvedélynek tulajdonítatik, ha községeket, mint: Veresmart, Alsó- és Felső-Füged, Hidas, Mohács, Dombró, Örményes és Csáko, melyek még néhány évtized előtt tiszta magyar telepek valának, a románok kezeiből kivonni és eredeti anyjának visszaadni akarják. . . .

2. Nagyon szépen kérnök kolléga urat, említene csak egyetlen egy esetet, hol a magyarok nemcsak egész idegen nemzeteket, de akár csak egyetlen családot megmagyarosítottak volna. Felek, K.-Monostor községek közvetlenül Kolozsvár mellett fekszenek; ezen tiszta magyar, ősidők óta úgy műveltség, mint tekintély tekintetében legelső városa mellett Erdélynek. S mégis, kérdezzük, jobban megmagyarosodtak-e ezek,

mint 300 év előtt voltak? — Igaz ugyan, hogy ezért némely német helység, mint Szász-Fenes, évszázadok folyamában megmagyarosodtak. De ez ép azon uton történt, a mint az Német- s Franciaországban, szóval mindenütt történik, a hol idegen elem esik egy nép kutjába. A szász községeknél ezen proccessus a kétgyermek-rendszer által még fejlesztetett.

A mi pedig a kultúra közötti különbséget illeti, igen, a kultúra, ezen titkos szer, melyet az urak ott az Olt mentén és a Barcaságon oly tükörfényesen, első rangú aranyból látszónak tudnak alakítani! — A ki valaha egy erdélyi szászt, s végzett volna bár csak négy elemi osztályt, hallott beszélni, annak csakugyan azt kell hinnie, hogy a magyaroknak valódi eskimo-kulturájuk van. Igen, a szászoknak, ezen szívós német törzsnek, melyet daczára minden igyekezetnek magyar, oláh, cigány fél- és egész, barbárság nem tudtak megsemmisíteni, a mely keleten terjeszti a kultúra fényét, — valóban sokat kellett szenvedni ezen. . . .

Ez a hang, melyen a Spree mellett beszélnek.

És most térjünk át egy más sebhelyre, melyet a magyar faj a társnemzetiségeknek, első sorban a szászoknak ütött. Értjük az egyes nemzetiségek statisztikai adatait, melyeket ön füzetében alapul vesz fel, hogy ezek alapján vizsgálhassa, Magyarországon a fennálló törvények a nyelvi követelményeknek mennyiben tesznek eleget.

Itt ismét idézet következik, mely következő választ kapja:

Hát t. kolléga ur azt kívánja, hogy egy megyei vagy városi közgyűlésen minden nyelv képviselve legyen. . . . Vajjon ez nem az eset? Hogy konkrét esetet hozzunk fel, mikor hozott egy Kramer Beszterczében, vagy akárki az ön nemzetiségi elvtársai, akár a románok közül valaki egyetlen magyar szót ajakára? Nem ritkán kollégiumban, tehát magyar kenyéren nevelve, utóbbiak magyarul gyakran jobban tudnak, mint saját anyanyelvüket és még sem használják azt soha, mert szabadságukban áll, akármely nyelvet használni.

Egész másként áll ez azonban a törvényszéknél. Vegyük pl. Temesvárt, a hol csaknem egyenlő számban vannak németek, magyarok, románok, szerbek és bulgárok. Mit kezdene tehát a törvényszék, ha nem volna államnyelv? Engedjen meg uram, ha az ön különben illetékes, csak tiszta hazafiság sugallta véleményét nem oszthatjuk s kereken oda nyilatkozunk, hogy más államokban ez ép így van és hogy az igazságszolgáltatás a soknyelvűség által épenséggel nem javulna, mint azt az ön füzeté oly gyakran hangsúlyozza, hanem még hosszadalmasabbá válnék. Itt csak az a kérdés, vajjon szent-István koronájának birodalmában a német, szerb, román vagy magyar nyelv vétessek államnyelvnek s legyen domináló? Ezen kérdés feleletét a „Kr. Ztg.” igazságszeretetére bizzuk.

Kolléga urtól azonban, ha kérdésünk nem vétezik toladódnak, csak egyet kérdeznénk: vajjon meg volna-e engedve a nagymiveltségű Németországban, az eszmény országában, hogy valaki oly nyelvezetet s hangot használjon, mint ön az elnyomók államában lépésről-lépésre használ? — Értjük Metz, vagy Strassburgot, a hol a francia S. Bernhardnak eltiltatik a színházban játszani, mert megelőző években németellenesnek mutatkozott.

Hát a „Tribuna” ismeretes eszküdtzéki tárgyalásáról semmit sem hallott volna kolléga ur? Mi történt a honároló agitátorokkal? A toll leírni sem merésze: felmentettek, és hogy Magyarország és szabadelvű kormánya ellen még tüntetőbben lépjenek fel, a „Hóra és Kloska-hősök” megünnepeltettek. És ezt nevezik a szászok és románok elnyomatásnak! Risum teneatis!

Ha Németországban használnák e nyelvezetet, mennyivel kellene nagyobbítani Spandaut, melynek mély börtönébe már nap soha sem jut.

És végül: miért nem teszik az elnyomott urak azt, mit kartárs ur az Elzászban lakó francziáknak oly találoán méltóztatik ajánlani: ez esetben kíváncsiolni ezen barbár országból és Németországba telepedni?

Román lapszemle.

Brassó, 1885. július 1.

Egyik erdélyrészi magyar lap közelebb a brassói és n.-szebeni román lapokat fára szorult macskához hasonlította, mely felborzított szőrrel, görbe háttal és farkkal köpköd maga körül. Ezt a találó hasonlatot mindenki aláírja, a ki a „Gazetă” figyelmesen olvassa. Köpköd mindenre, a mi magyar: kiállításra, budapesti egyetemre, a magyar kultur-egyletekre, s a ki ezen talán kételkednék, annak ajánlom a „Gaz.” idej 134. és 135. számait, melyek hasonlóak a . . . többiekhez. Lássunk pár köpködést.

„Lönhart Ferencz erdélyi róm. kath. püspök 500 frttal alapító tagja lett a kolozsvári magyarosító egyeletnek. Tehát már a szentelés is biztosítva van számára!”

„A kolozsvári magyarosító egyesület brassói fiókegylete június 21-én alakított meg. Ezen alakulás alkalmával az »új magyarok« elátkozták (?) Brassómegye közgyűlésének a kultur-egyletre vonatkozó határozatát. Azóta ömlik az eső Brassóban.”

Ime t. olvasó, hogyan köpköd a borzas!

Haragudjunk-e mi ezért a neveletlenségért a „Gazetára”? A világ minden kincseért se rontsuk természetünket; mert az ilyen mosdatlan beszédek, nem a mi szégyenünk, hanem azé, a ki kinyomtatja és olvasói izlését ilyenekkel finomítja. Csak rajta tehát, mert minden ilyen köpködés ügyünknek tesz szolgálatot! A legegyszerűbb magyar napszámos is feléri azt eszével, hogy mégis jónak kell lennie annak a kultur-egyletnek, mert másképp a „Gazeta” nem káromolná annyit. A mit pedig a „Gazeta” kárhoztat, annak a magyar nemzetre nézve okvetlenül jónak kell lenni.

Nagy veszedelem fenyegeti a „Gaz.” szerint Északról is az ő jó barátját, azt az arisztokrata magyar nemzetet, mert már a lengyelek is megsokalták a mi nálunk történik. És mi történik? azaz mi nem fog történni? Nem akarunk a federatiunearól hallani sem a szt. István koronájának területén s azért még a mi régi jó barátaink, a lengyelek is elfordultak tőlünk. Nem fogjuk tehát többé dalolni: »Venger, polák dva bratánszki!“ Ez nagy baj, de nem nekünk, hanem annak, a ki elhiszi és elhitetni szeretné, hogy mi ezt a dalt, mely már sok századot átélte, többé már nem dalolhatjuk. Mig a Bem apó emlék-szobra áll ott a m.-vásárhelyi szép piacon, addig ne aggódjék a „Gazeta” a magyar és lengyel barátsága miatt.

Megértük azonban, hogy jó órában is találtuk a „Gazetát”. Helyesen tette s ezért köszönetünket küldjük azért, hogy a román tanítókat figyelmezteti a Sz.-Keresztúron a f. nyáron tartandó hatheti póttanfolyamra. Okos beszéd az s vele nagy szolgálatot tett a román néptanítóknak. Jó és derék fiúk azok, akár öregek, akár ifjak, csak okos szóval kell őket buzdítani minden szépre és jóra. Tanítják itt Brassóban és a megyében a magyar nyelvet, mint a karika csapás. Hát még a gyermekek milyen szívesen tanulják! Azt mondják, hogy nekik sokkal könnyebb a magyart tanulni, mint a németet. A brassói gör.-keleti közép-tanoda derék tanárai és tanulói, példányképül szolgálnak a magyar nyelv tanítása és tanulásában akármelyik nem magyarajku közép-tanodának. Az egyik tanár román szövegre alkalmazta a népiskolák számára Groó Vilmos tanfelügyelő Vezérkönyvét, ugyanez román nyelvre fordította Kistron és Mayer Miksa »Magyarok történetét« és vezérkönyvét, a másik román-magyar szövegre alkalmazta Töpler nyelvtanát, közép, alreál-iskolák, képezdek és a magánosok számára. Az előbbi Fenesan Artemie, az utóbbi Budu Pál derék tanárok. De nem azért említem meg, hogy ezen hazafias munkálkodásukért lehordja őket valamelyik tulzó román lap, hanem azért, hogy szívemből kívánjam itt nekik, hogy: »Isten éltesse őket. La múltú ani, se traiti!“

Czenkalji.

Az ipar és iparos osztály fejlődése kapcsolatban a nemzetgazdaságtan elveivel. *)

Az ipar keletkezése csaknem egyidejű az ember megjelenésével a földön. A kőkorszak embere, bár meztelenül jár, de a hideg ellen ruhával védi magát, melyet szárított állatbőrből, átlukasztás által, csontokkal vagy halhéjakkal fűz össze. Magát festékekkel s növényrostokra vagy állati belekre fűzött csiga és kavicsszálakkal ékesíti. A vad gabonanemeket lapos kövek közt zuzza össze s úgy fogyasztja el. Majd a növényrostokból durva, a halászbálohoz hasonló szövetekeket készít, élelmi szereit fazakakban tartja, melyek már itt-ott különböző irányú vonalakkal vannak czírázva. Az ugynevezett bronz-korszakban rájön a tűznek használatára s ez által urává lesz a természetnek. Tűz által a fát hegyesre vagy különböző alakúvá idomítja, megolvasztja az érczet, szilárdabb anyaggá vegyíti s tetszés szerint alakítja. Eszközöket készít, melyekkel bátran szembeszáll a vadállatokkal; ékszerekben, edényekben, gazdasági szerszámokban és fegyverekben nagyobb a választék, ez eszközök többnyire mind bronzból valók és a korábbiaknál nagyobb csinnal vannak készítve. Élelmiszereiket, miket eddig nyersen használtak, megsütik vagy főzik, egy szóval a czélszerűsége és csinosasága is látszanak gondolni. De csak mikor a tűz hevénének fokozása által sikerült

az embernek a kemény vasköveket megolvasztani s azokból vasat nyerni, akkor jutott az emberiség oly eszközökhöz, melyek által a természet ellenállását győzedelmeskedhetett. Átfurta a hegyeket, felkutatta azok belsejében a természet kincstárát, a százados, vagy tán évezredes fák ledőltek a vasfejsze csapásai alatt, hidak emelkedtek a nagy folyamokon, a földműves kezdetleges szerkezetű ekéje termékeny rónává változtatta a vadont, beköszöntött az emberi mivélődés azon korszaka, melyről a ránk maradt évezredes emlékek már világosabb és kézzelfoghatóbb tudósítást közölnek velünk, s melyet azért a történelem korának szoktunk nevezni.

Hogy az itt vázolt történelemelőtti korban, midőn az embernek csak magáért kellett élnie, a kézmű- vagy gyáripárnak a szó mai értelmében nyoma sem volt, talán fölösleges is mondanom. Nem lehetett tehát szó egy iparos osztályról sem, mely kiválóan bizonyos iparcikkek előállítására lett volna hivatva foglalkozni. A szükség mesterévé tett mindenkit annak, a miben szűkölködött. Tudomány, vagy az állami kötelék gondjaival nem kellett foglalkozniok, sem a ruházkodás vagy a kényelem eszközeinek megszerzése nem emésztette fel idejüket és verejtéküket. A természet bőven nyújtotta nekik áldásait: a lakást, élelmet és ruházatot, csak az volt feladatuk, hogy azt a vad állatoktól elfoglalják, s szükségükhöz képest idomítsák. A vad állatokkal, és a természet erőivel szemben folytatott ezen folytonos harcban fejlődött találékonyságuk szükséges fegyvereik, élelmi és ruházati szereik előállítására. E kezdetleges eszközöket, melyeket ugyszólván házilag készítettek, tekinthetjük az ipar legelső termékeinek, s mondhatjuk, hogy az ősember foglalkozása csaknem oly mértékben volt az ipar, mint a halászat, vadászat vagy pásztorkodás.

Csak midőn az emberek népekké nőttek ki magokat s államokká alakultak, akkor volt lehetséges a munkát maguk közt megosztani; akkor jöhettek azon gondolatra, hogy, ha életszükségletüket minden irányban ki akarják elégíteni, maguknak is minden idejüket egy ily szükséglet előállítására kell fordítaniok.

S valóban, a mennyire a történelem világánál visszatekinthetünk, már a legrégibb keleti népeknél oly műveket találunk, melyekről azon korszak igen kifejezett iparviszonyaira következtethetünk. Az emberi művelődés legősibb fészkeiben, honnan a művészetek és mesterségek a századok hosszú során át hozzánk vándoroltak, a Nilus, a Tigris és Eufrates folyók völgyében már Kr. e. 3—4 ezer évvel az ipar és művészet oly magas fokon állott, milyenre az csak évezredek folytán emelkedhetett. A folyamok jól művelt völgyében nagy kiterjedésű városok emelkedtek, a szebbnél-szebb palotáknak ezreit foglalta magukba. És ez épületek az ipar- és művészetnek oly czikkeivel voltak ékesítve, melyeket az csak legvirágzóbb állapotában képes teremteni. — Herodot görög történetíró, ki Kr. e. az ötödik században élt, a Nilus völgyében utazván, azt állítja, hogy az egyiptomi nép hét, egymástól szigorúan elkülönített osztályra vagyis kasztra volt felosztva, melyek közül a harmadik a földművelőket, és mesterembereket foglalta magában. Hasonló osztályrendszert találunk az indiaiaknál s más keleti népeknél is.

(Folytatása következik.)

Élelmiszerek vámja.

— Kereskedőink figyelmébe. —

Kereskedőink egy részére igen fontos lesz az a rendelet, mely legujabban kiadott a külföldről érkező és élelmi szereket tartalmazó levélpostai árumustraküldemények vámkezeléséről, a melynek fontosabb részeit az alábbiakban közöljük.

A külföldről, valamint a trieszti és fiumei vámkülzetek területéről a levélpostával érkező és az oszt-rák-magyar monarchia területére szülő, élelmi szereket tartalmazó árumustrák vámkezelésére a magyar, illetve osztrák érdekelt miniszteriumokkal egyetértőleg a következők rendeltetnek el:

1. A kir. postahivatalok a külföldről, ugyszintén a trieszti és fiumei vámkülzetek területéről a levélpostával érkező, dohányt vagy sót tartalmazó árumustrákat, tekintet nélkül a sulyra, vámkezelés végett a rendeltetési postahivatal székhelyéhez legközelebbre eső vámhivatalhoz állítsák.

2. Az alább felsorolt élelmi szereknél a vámkötelezettség az azok mellett feljegyzett sulynál kezdődik.

A megjelölt sulynál kevesebbet tartalmazó mintaküldeményeket tehát a czimzetteknek akadálytalanul ki kell szolgáltatni, ellenben azon árumustrákat, melyek tartalma a megjelölt sulyt megüti vagy azt túlhaladja, a vámhivatalhoz kell szállítani.

3. Egyéb, vagyis az alább meg nem nevezett élelmi szereket tartalmazó árumustrák vámmentesek,

ha sulyuk a 25 grammot meg nem üti; ha sulyuk 25 gramm vagy azon felüli, akkor vámkezelés alá tartoznak.

Kivételt képeznek e szabály alól a rizst, lisztet és örleményeket tartalmazó árumustrák, melyek tekintet nélkül a sulyra, vámmentesek.

4. A trieszti és fiumei vámkülzetek területéről érkező, élelmi szereket tartalmazó oly árumustrák, melyek már postára való feladásuk előtt a trieszti, illetőleg fiumei vámhivatalok által vámkezeltek s ennek jelöl a hivatalos bélyegző lenyomatával el lettek látva, a leadó postahivatal által újból a vámhivatalhoz nem állítandók. E szabály alól azonban a dohányt és sőt tartalmazó küldemények kivételnek.

Helyi és vidéki hírek.

A brassói színházépítő egylet jövő kedden, július 7-én délután 4 órakor tartja nagygyűlését, melyen annál kívánatosabb volna minden egyleti tagnak megjelenése, minthogy az építendő színház tervezeti fog-nak tárgyalás alá kerüljön.

Olvasóink figyelmét felhívni kívánjuk e helyen is a fogarasi m. kir. álladalmi méneshirtok igazgató-ságának lapunk mai számában közzétett gabona-árverési hirdetményére, melynek határideje f. évi július hó 10-ére tűzött ki.

Vigyázatok a gyermekekre! Kolozsvárt mult vasárnap egy zsidónőnek, a mint a malompatakban fürdött, karjaiból 5 éves kis fia kicsuszott s a vízben eltűnt; később a holttestet megtalálták Kolozsváron kívül. Az anyát, ki fájdalomában közel volt az örülés-hez, a hatóság elzáratta.

Balenties Imre meghalt. A harisbazári kétszere-s rablógylkos, ki borzasztó tettével annak idején oly lázas izgalomba ejtette a főváros lakosságát s kit a törvényszék e tette miatt kötél általi halálra ítélte, melyet azonban a másodfoku bíróság, miután elmebeli állapota épsége ellen kételyek merültek fel, feloldott, elrendelve orvosi megfigyelését. Már az első ítélet-kihirdetés után előre volt látható, hogy Balenties Imre a büntető igazság kezét ki fogja kerülni. Régi baja, a tudóvész már akkor ágyhoz kötötte, melyből nem is kelt fel többé. Két nap óta egészségi állapota a legrosszabbra fordult. Sorvasztó lázban vergődött úgy, hogy dr. Szikszay törvényszéki orvos már napok-előtt lemondott minden reményről életben maradásához minden órán várták halálát, míg az jul. 1-én este 10 órakor be is következett, még mielőtt elmeállapota megfigyelésére gondolhattak volna, kivonva őt a földi igazságszolgáltatás sújtó keze alól.

Pénzverő banda. Triesztben a rendőrségnek sikerült egy pénzhamisító banda nyomába jutni. Galvanoplasztikai készülékeket, pénzverő formákat és egyéb szereket foglalt le a rendőrség. A nagyszámu banda feje egy betűszedő, a kit június 30-án fogtak el.

Halál szunyogcsipés következtében. Párisban egy a boulognei erdőben sétáló 17 éves szép leány ajkát szunyog csipte meg. A csipést alig érezte, de ajkán nemsokára daganat támadt, mely gyuladása ment át s egész arczára elterjedt. A szegény leányt nagy gondal orvosolták, de nem lehetett megmenteni; öt napi szenvedés után meghalt.

Spanyol republikánusok mozgalma. Bayonneból jelentik, hogy Ruiz Zorilla a francia határon tartózkodik s republikánus mozgalmat készít elő Spanyolországban. Molines volt tábornok az első kedvező pillanatot várja, hogy társaival berontson Spanyolországba s ott forradalmat szitson.

Ingatlanok bírói árverezése. Portán a községi irodában június 6-án d. e. 9 órakor, Zsigarea Bucur és társainak a portai 111. sz. telekjegyzőkönyvben A+ 1. és 2. rendszámok alatti ingatlanai 51 frt becsárban; bírói kiküldöttet a zernesti járás-bíróság fog küldeni.

Piaczi árák

Brassóban, 1885. július 3-án.

		H e o t ö l i t e r	
		kg.	kg.
Buza	legszebb	7.—	
	közepes	6.60	
Rozs	vegyes	6.—	
	legszebb	3.60	
Árpa	közepes	3.40	
	legszebb	3.60	
Zab	közepes	3.30	
	legszebb	2.50	
Törökbuza	közepes	2.30	
	legszebb	4.—	
Kása		4.30	
	Borsó	6.50	
Lencse		7.—	
	Fuszulyka	4.—	
Lenmag		10.—	
	Burgonya	1.10	
Marhaus		—44	
	Disznóhus	—48	
Juhhus		—32	
	Faggyu (friss)	—32	

Brassai piaci árfolyam.

Brassó, 1885. hó július 4-én.

Róman papirpénz	a 20 frankos	8.92 vétel	8.95 eladás.
ezüstpénz	a 20	8.85	8.92
Napoleon'or (aranypénz)		9.85	9.88
Török lira		11.08	11.12
Orosz imperial		10.08	10.12
Arany		5.80	5.84
Orosz papirrubel		124.—	125.—

Felelős szerkesztő: Sztérenyi József.
Kiadótulajdonos: Alexi könyvnyomdaja.

*) A brassai áll. ipariskola idej értesítőjében Killyéni Endrétől ezen czimen gyönyörű értekezést találunk. Oly érdekes s tanulságos ez, hogy indítva érezzük magunkat, abból kivonatot közölni. Szerk.

HIRDETMÉNYEK.

Szálloda-berendezés.

250 drb. csaknem egész
szen új nádszék,
továbbá 50 drb. asztal
juttányosan eladó.

Hol? megmondja e lapok
kiadóhivatala.

(163) [4, 9, 11.] 1-3

Szám. 20. — 1885. (162) 1-3

Árlejtési hirdetmény.

Törösvár m. kir. vesztegintézetéhez tartozó lakháznál szükséges átalakítási és kijavítási munkálatok foganatosítását a nagyméltóságú földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium f. évi 32248. sz. a. kelt rendelettel engedélyezvén, ezen építkezés biztosítására ezen-
nel nyilvános árlejtés hirdetik.

A költségvetésileg előirányzott összeg 1737 ft 58 kr. azaz egyezerhatszáz harminczhét forint ötvennyolcz krajczárban van megállapítva, mely összeg az árlejtésnél a kiküldési árt képezendi.

Köteles minden vállalkozni kívánó az árlejtés megkezdése előtt az előirányzott vállalati összegnek 10%-át bánatpénzzel azonnal készpénzben letenni.

Az árlejtési tárgyalás a törösvári m. kir. vesztegintézet igazgatósága által 1885. évi július hó 20-án délelőtti 10 órakor a törösvári m. kir. vesztegintézet irodájában fog megtartatni, mire vállalkozni kívánók azon figyelemztetés mellett hivatnak meg, miszerint az ezen építkezésre vonatkozó terv és költségvetés a törösvári m. kir. vesztegintézetnél mindenkor be-
tekinthető.

Brassó, 1885. július hó 2-án.

A m. kir. vesztegintézetek felügyelősége.

Szám 472. — 1885.

Gabona-árverési hirdetmény.

A fogarasi m. kir. állad. méneshirtok igazgatósága részéről ezennel köz-
hírré tétetik, mikép az alább nevezett gabona neműek és mennyiségek 1885. évi
július hó 10-én szóbeli és írásbeli ajánlatok útján tartandó árverésen fognak eladás
alá bocsáttatni és pedig:

Az alsó-szombatfalui magtárban 800 q. (méter mázsa) 74 kilós rozs I. emelet
1-ső halom.

Az alsó-kománai magtárban 200 q. (m. m.) 72 kilós rozs, I. emelet 3-ik halom.

Venni szándékozók sajátkezüleg aláírt és lepecsételt ajánlataikat 50 kros
bélyeggel és 10% készpénz, értékpapír vagy adóhivatali letéti nyugtából álló bá-
natpénzzel ellátva, 1885. július 10 d. e. 10 óráig a fogarasi m. kir. állad. ménes-
birtok igazgatóságánál benyújthatják. Később érkező ajánlatok nem fognak figye-
lembe vétetni.

Szóbeli árverésre jelentkezők 600 forint bánatpénzt kötelesek a bizottság
előtt letenni.

Az ajánlatban azon egyes gabonarészletek, melyekre ajánlattevő pályázik,
tételenként az érettség ajánlt árral együtt külön szám és betűvel megjelölendők.
Az ajánlt ár helyben a magtárban átvéve métermázsánsként számítva teendő ki.
A megvett gabona legfeljebb 1885. évi július 20-ig, vevő által a vételár előleges
lefizetése után saját költségén átveendő és elszállítandó.

Oly ajánlatok, melyekben több részletre átlag-árak foglaltatnának, vagy
kijelentetnék, hogy az ajánlat csak az esetre tartatik fenn, ha az abban foglalt
összes részletekért ígért árak elfogadtatnak, vagy az átvételre hosszabb határidő
kötetnek ki, — figyelembe nem vétetnek.

Az átvételre kitűzött határidő elteltével, köteles vevő a még esetleg el nem
szállított gabonát elszállítani, ellenkezőleg naponként 10 kr fekbért fizetni.

A megvett gabona az árverés után, vevő költsége és veszélyére áll a
magtárban.

Az árverés napján, azaz 1885. július 10-én, d. e. 10 órakor az ajánla-
tok aláírt igazgatóságnál teljes nyilvánosság mellett felbontatván és megvizsgáltat-
ván, az eredmény, aznap kihirdetetik.

A gabona az illető magtárakban, mustrái pedig alolirt igazgatóságnál meg-
tekinthetők.

Kelt Fogarason, 1885. júniás 30-án.

A fogarasi m. kir. állad. méneshirtok igazgatósága.

H i r d e t m é n y.

Egy 8 és egy 6 lóerejű, a legjobb karban levő és arány-
lag keveset használt Robey és Társa-féle **gőzseplőgép** a hoz-
zá tartozó kazánokkal és mindennemű felszereléssel rendkívül olcsó
árban és esetleg igen kedvező feltételek mellett eladó. — Megte-
kinthető Uzonban Mantsu Theodornál.

Ugyszintén egy a legjobb karban levő, rendkívül erős
szerkezetű, 20 lóerejű Locomobil, darmstadti gyártmány, továbbá 2
velencei módozatra fából épült fűrészfűrész Gatter egy és két késre al-
kalmazható, azonkívül egy körfűrész asztalostól, egy fűrészfogvágó
gép, egy fűrészfűrészítő gép és többnemű fűrésztelephez szükségeltető
eszközök jutányos áron eladók. — Értekezhetni a tulajdonos

Malcher Mórnál, Brassóban

(88) 17 —

Schmidt R. és társa Brassóban

Nagy-utca, 536. sz. a.,

CLAYTON és SHUTTLEWORTH képviselői s raktára

ajánlják mezőgazdasági gépraktárukat.

Valamennyi a honi földművelésnél alkalmazott gépek mindenkor
raktáron vannak s a legolcsóbb gyári árak mellett kaphatók.

Külön alkatrészek gőzseplőgépek számára.

Legjobb

géphajtó-

kilója

magvasbör

s z i j a k,

3 ft 50 kr.

Szijasavarok, — Harris-szijszkapcsolók, — gummi-lemezek,
kazán buvólyuk-zsinórok, gummi- és kendertömlők, továbbá
gépkenő-olaj

(Ragazine-olaj, a legkitűnőbb, csomagolással à 38 ft. — 1/2 kiló),
tűzfeskendők, szivattyúk, malomszerszámok stb.

nagy mennyiségben kaphatók.

(142) 3-3

(156)2 —

Egy szép nagy bolthelyiség

a főpiaczon, Lensor 26. szám alatt, vala-
mint egy a a főtérre néző lakás a második
emeleten azonnal kiadó.

Bővebbet ugyanott az első emeleten.

— A bőr uj zománczát mindig megtartja. —

József főherczeg

s a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter és számos
főúr, gazda és állatorvos a legnagyobb elismeréssel tüntette ki

Nemencsek J. és társa

kizárólagosan szabadalmazott találmányait, u. m.

fekete bőrkenőcs, 1 kiló bádogdobozban 1 ft. 20 kr;

sárga bőrkenőcs, 1 kiló 1 ft 60 kr;

géphajtó-szijszkenőcs, egy kiló 1 ft 40 kr;

velencei kettős bőrlakk, 1 liter 3 ft;

bőrmosó szappan, egy nagy darab 1 ft;

állat-gyógy- és patakenőcs, 1/2 kiló 2 ft;

fekete viasz, egy nagy darab 1 ft; — s a hies gyógyerejű

Sultana növény-szappan,
egy doboz ára 1 ft.

Nemencsek J. és társa

[84] 10-12

első magyar, kizárólag szabadalmazott
fekete bőrkenőcs, bőrlakk, állat-, gyógy-
s gyógynövény pipere-szappan gyára.

— A fent kitett találmányokból kisebb mennyiség is megrendelhető. —

Czím: Budapest, X. Kőbánya, Lázár-ház.

Miután igen sok visszaélés történik árúimmal, figyelmeztetem a nagyér-
demű közönséget, hogy egyedül a nálam rendelt és gyáramból
küldött árúért vállalom felelősséget.

— A cipő nem zsirosítja el a ruhát. —

NEIDLINGER G.

Brassó, Nagy-utca, 492. szám alatt.

NEIDLINGER G.
Brassó, Nagy-utca, 492. szám alatt.

Az eredeti Singer-féle varrógépek Brassóban
a The Singer Manufacturing Co. New-York (Amerika) egye-
dülű ügynökénél

NEIDLINGER G.

(79a)4 10

Nagy-utca 492. sz. alatt kaphatók csak valódián.

Más czégű helybeli vagy vidéki varrógép-kereskedőknek
az eredeti Singer-varrógépek továbbadásra **nem** adatnak,
s így az ezektől **hamisan** Singer név alatt kibocsátott gé-
pek csak **utánzott** bécsi vagy német gyártmányok.